

УДК 62-233.3/9:519.67

АВТОМАТИЗОВАНЕ ПРОЕКТУВАННЯ ЕЛІПТИЧНИХ ЗУБЧАСТИХ КОЛІС В СЕРЕДОВИЩІ AUTOCAD

Козар В.Д., Комаров С.М.,

Українська академія друкарства, м. Львів

Для приводу різноманітних механізмів використовуються круглі зубчасті колеса. Такі колеса забезпечують рівномірне обертання того чи іншого механізму. Проте існують механізми, які працюють із змінною швидкістю. Особливість таких механізмів в тому, що робочий рух вони виконують при мінімальній швидкості, а холостий – при максимальній. Для приводу таких механізмів можуть використовуватися еліптичні зубчасті колеса.

Суттєвим недоліком у використанні приводів із еліптичними зубчастими колесами є складність їх проектування і виготовлення.

Для моделювання простих зубчастих коліс існують модулі у таких програмах як Solid Works, T-Flex, Compas. Для еліптичних

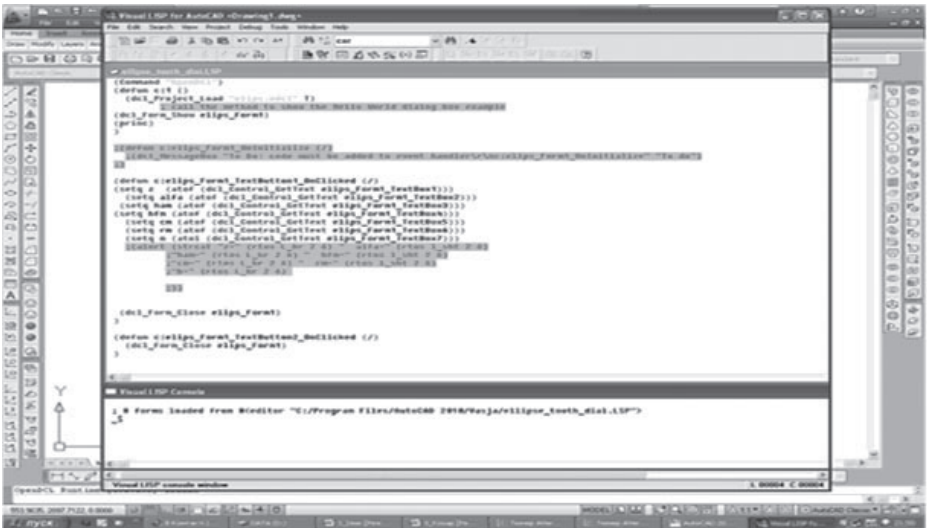

Рисунок 1 – Вікно програми Visual LISP

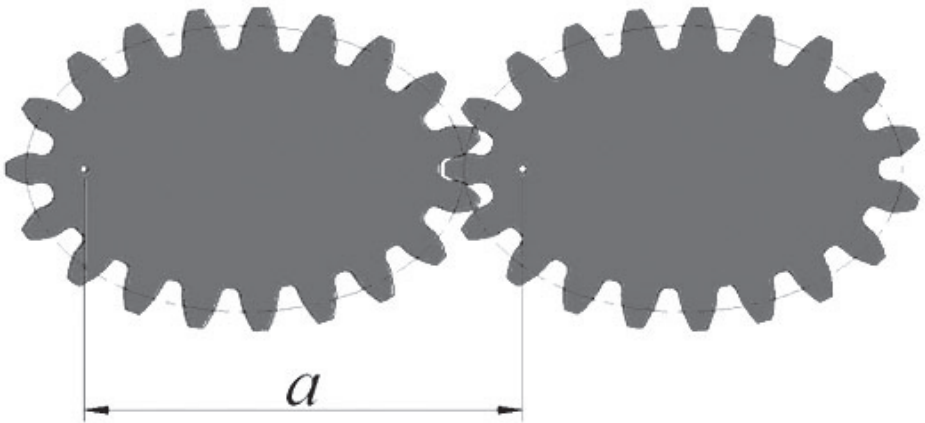

Рисунок 2 – Еліптичні зубчасті колеса

зубчастих коліс такого модуля немає. Тому, проаналізувавши попередні дослідження та публікацій у цьому напрямку [1] і взявши до уваги потребу у використанні такого механізму, було розроблено на AutoLISP програму для моделювання еліптичних зубчастих коліс в середовищі AutoCAD [2].

Дана програма дозволяє будувати зубчасті еліптичні колеса за заданими параметрами. Вхідні параметри зубців еліптичних коліс прописуються у діалоговому вікні, яке спочатку було створено у програмі Open DCL Studio, а після прописане у AutoLISP.

Можливості програми:

- Імітація виготовлення еліптичного зубчастого колеса інструментом типу “рейка”
- Автоматичне визначення модуля по заданій центроїді
- Задавання параметрів інструменту:
  - висота головки зуба;
  - висота ніжки зуба;
  - кут зачеплення;
  - радіальний зазор;

- Побудова готового профілю колеса.

За допомогою розробленої програми було були запроектовані еліптичні зубчасті колеса механізму вивідного барабану аркушевивідного пристрою у форзацоприклеювальних машинах.

Побудований в середовищі AutoCAD механізм вивідного барабана аркушевивідного пристрою з еліптичними колесами був експортований в модуль Cosmos Works середовища Solid Works, де для наочного показу роботи побудованих еліптичних зубчастих коліс зроблено анімацію.

Література

- [1] Литвин Ф.Л. Теория зубчатых зацеплений. – М.: Наука, Физматгиз, 1968.–584с.:ил.
- [2] Полещук Н. Н., Лоскутов П. В. AutoLISP и Visual LISP в среде AutoCAD. – СПб.: БХВ–Петербург, 2006.–960с.:ил.